

Dokument ze zasedání

B8-0204/2019 }
B8-0205/2019 }
B8-0206/2019 }
B8-0207/2019 }
B8-0208/2019 }
B8-0209/2019 } RC1

13.3.2019

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ

předložený v souladu s čl. 135 odst. 5 a čl. 123 odst. 4 jednacího řádu

a nahrazující tyto návrhy usnesení:

B8-0204/2019 (Verts/ALE)

B8-0205/2019 (ECR)

B8-0206/2019 (GUE/NGL)

B8-0207/2019 (ALDE)

B8-0208/2019 (S&D)

B8-0209/2019 (PPE)

o situaci v oblasti lidských práv v Kazachstánu
(2019/2610(RSP))

Roberta Metsola, Jaromír Štětina, Tunne Kelam, Milan Zver, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Eduard Kukan, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Elisabetta Gardini, Cristian Dan Preda, Patricija Šulin, Tomáš Zdechovský, Csaba Sógor, Jarosław Wałęsa, Andrzej Grzyb, Michael Gahler, Elmar Brok, Sandra Kalniete, Dubravka Šuica, Andrey Kovatchev, Francis Zammit Dimech, Seán Kelly, Ivana Maletić, Deirdre Clune, Laima Liucija Andriekienė, László Tőkés, Jiří Pospíšil, Stanislav Polčák, Adam Szejnfeld

za skupinu PPE

Elena Valenciano, Victor Boștinaru, Soraya Post, Ana Gomes

za skupinu S&D

Charles Tannock, Monica Macovei

RC\1179596CS.docx

PE635.464v01-00 }
PE635.465v01-00 }
PE635.466v01-00 }
PE635.467v01-00 }
PE635.468v01-00 }
PE635.469v01-00 } RC1

za skupinu ECR

Wolf Klinz, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Ilhan Kyuchyuk, Valentinas Mazuronis, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Carolina Punset, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Robert Rochefort, Marietje Schaake, Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Matthijs van Miltenburg, Hilde Vautmans, Mirja Vehkaperä

za skupinu ALDE

Barbara Lochbihler, Heidi Hautala

za skupinu Verts/ALE

Helmut Scholz, Marie-Christine Vergiat, Luke Ming Flanagan

za skupinu GUE/NGL

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi

za skupinu EFDD

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v oblasti lidských práv v Kazachstánu (2019/2610(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 12. prosince 2017 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Dohody o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Republikou Kazachstán na straně druhé jménem Unie¹ a na své usnesení ze dne 10. března 2016 o svobodě projevu v Kazachstánu²,– s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 12. prosince 2017 o uzavření Dohody o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Republikou Kazachstán na straně druhé jménem Unie³,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o Kazachstánu, včetně usnesení ze dne 18. dubna 2013⁴, 15. března 2012⁵ a na usnesení ze dne 17. září 2009 o případu Jevgenije Žovtise v Kazachstánu⁶,
 - s ohledem na Dohodu o posíleném partnerství a spolupráci, která byla podepsána dne 21. prosince 2015v Astaně,
 - s ohledem na své usnesení o stavu provádění strategie EU pro Střední Asii ze dne 15. prosince 2011⁷ a na usnesení o provádění strategie EU pro Střední Asii a její revizi ze dne 13. dubna 2016⁸,
 - s ohledem na závěry Rady ze dne 22. června 2015 a 19. června 2017 o strategii EU pro Střední Asii,
 - s ohledem na každoročně probíhající dialog mezi EU a Kazachstánem, který se týká oblasti lidských práv,
 - s ohledem na čl. 135 odst. 5 a čl. 123 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 21. prosince 2015 podepsala Evropská unie a Kazachstán Dohodu o posíleném partnerství a spolupráci, která má vytvořit široký rámec pro prohloubený politický dialog, spolupráci v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí a v mnoha dalších oblastech; vzhledem k tomu, že tato dohoda klade velký důraz na demokracii a právní stát, lidská práva a základní svobody, zásady tržního hospodářství a udržitelný rozvoj a na spolupráci občanské společnosti, včetně zapojení občanské společnosti do vytváření veřejné politiky;

¹ Přijaté texty, P8_TA(2017)0485.

² Přijaté texty, P8_TA(2016)0083.

³ Přijaté texty, P8_TA(2017)0484.

⁴ Úř. věst. C 45, 5.2.2016, s. 85.

⁵ Úř. věst. C 251 E, 31.8.2013, s. 93.

⁶ Úř. věst. C 224 E, 19.8.2010, s. 30.

⁷ Úř. věst. C 168 E, 14.6.2013, s. 91.

⁸ Úř. věst. C 58, 15.2.2018, s. 119.

- B. vzhledem k tomu, že Kazachstán se v březnu 2012 stal členem Evropské komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise);
- C. vzhledem k tomu, že kazašská vláda podle všeho nepřijala žádné kroky za účelem revize široce formulovaných ustanovení článku 174 trestního zákoníku, který zakazuje „podněcování“ sociálních, národnostních nebo jiných nepokojů, a článku 274, který zakazuje „šíření informací, o nichž je známo, že nejsou pravdivé“, zato tato ustanovení nadále používá jako podklad k obvinění a uvěznění aktivistů občanské společnosti a novinářů;
- D. vzhledem k tomu, že počet politických vězňů v Kazachstánu vzrostl; vzhledem k tomu, že v roce 2016 se v různých oblastech Kazachstánu konala pokojná shromáždění proti změnám pozemkového práva, která vyústila v zadržení více než 1 000 účastníků (včetně 55 novinářů), z nichž více než 30 bylo následně zatčeno; vzhledem k tomu, že pracovní skupina OSN pro svévolné zadržování osob potvrdila, že toto zadržení bylo svévolné povahy, že nebyl umožněn spravedlivý proces a že v mnoha případech došlo k závažnému porušení práv; vzhledem k tomu, že aktivista občanské společnosti Maks Bokajev se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody za svoji zákonnou účast na tomto pokojném hromadném shromáždění;
- E. vzhledem k tomu, že kazašská vláda spolupracovala s misí Mezinárodní organizace práce (MOP) na vysoké úrovni a zavázala se provést plán, který by řešil obavy MOP, ale nepřijala žádné smysluplné kroky, aby ustanovení tohoto plánu provedla, například aby změnila zákon o odborových organizacích; vzhledem k tomu, že stejně tak neprovedla ani dřívější doporučení výboru MOP pro provádění norem přezkoumat zákon o odborových organizacích a zákoník práce a přijmout veškerá nezbytná opatření s cílem zajistit, aby Konfederace nezávislých odborových svazů Kazachstánu (CITUK) a její přidružené organizace byly schopny plně vykonávat svá odborová práva;
- F. vzhledem k tomu, že odboroví aktivisté Nurbek Kušakbajev a Amin Jeleusinov byli v květnu 2018 podmíněčně propuštěni, ale nadále pro ně platí zákaz vykonávat odborovou činnost; vzhledem k tomu, že aktivistka Larisa Charkova čelí podobným omezením, stejně jako pokračující soudní šikaně, a vzhledem k tomu, že další odborový aktivista z města Šymkent Erlan Baltabaj je předmětem trestního vyšetřování na základě pochybných obvinění;
- G. vzhledem k tomu, že nové právní předpisy upravující nevládní organizace zpřísnily účetní pravidla organizací občanské společnosti; vzhledem k tomu, že organizace na ochranu lidských práv jsou v souvislosti s dotacemi od mezinárodních dárců vystaveny daňovému zatížení;
- H. vzhledem k tomu, že byla vážně ohrožena svoboda náboženského vyznání a přesvědčení; vzhledem k tomu, že orgány používají náboženské přesvědčení jako záminku pro svévolné zadržování; vzhledem k tomu, že Saken Tulbajev byl obviněn z podněcování k náboženské nenávisti a následně uvězněn;
- I. vzhledem k tomu, že orgány dne 13. března 2018 zakázaly mírové opoziční hnutí Demokratická volba Kazachstánu (DCK), přičemž zákaz postihl i více než 500 osob,

kteří DCK projevovaly různým způsobem podporu; vzhledem k tomu, že aktivisté Almat Žumagulov a básník Kenžebek Abišev se stali oběťmi boje kazašských orgánů proti DCK a byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na 8, respektive 7 let; vzhledem k tomu, že Ablovas Džumajev byl odsouzen ke třem rokům odnětí svobody a Aset Abišev ke čtyřem rokům vězení za kritiku orgánů na internetu a za podporu DCK;

- J. vzhledem k tomu, že ačkoli je právo na svobodu sdružování kazašskou ústavou chráněno, je v zemi do značné míry omezeno a zákon o veřejném sdružování nadále požaduje, aby se všechna veřejná sdružení registrovala na Ministerstvu spravedlnosti; vzhledem k tomu, že nové změny tohoto zákona v prosinci 2015 zavedly zatěžující oznamovací povinnost a státní regulaci financování prostřednictvím orgánu jmenovaného vládou; vzhledem k tomu, že osoby, které se zapojují do činnosti neregistrovaných organizací, mohou čelit administrativním a trestním sankcím;
- K. vzhledem k tomu, že občanská společnost a lidskoprávní aktivisté nadále čelí represáliím a omezování svých činností, mezi nimi i lidskoprávní aktivistka Jelena Semenova, která má zákaz cestovat kvůli „šíření vědomě nepravdivých informací“, a aktivistka z města Šymkent Ardak Ašimová, která byla obviněna z „podněcování k nesnášenlivosti“ za své kritické příspěvky v sociálních médiích a je násilně zadržována v psychiatrickém zařízení; vzhledem k tomu, že dne 10. května 2018 během cesty delegace Evropského parlamentu do Kazachstánu se policie uchýlila k použití nepřiměřeného násilí vůči pokojným demonstrantům, kteří se snažili s poslanci Evropského parlamentu setkat; vzhledem k tomu, že více než 150 osob policie zadržela a více než 30 protestujících bylo umístěno do správní vazby; vzhledem k tomu, že dne 17. a 18. září 2018 zadržela kazašská policie několik aktivistů, kteří se chtěli setkat se členy delegace Evropského parlamentu;
- L. vzhledem k tomu, že v dubnu 2018 vstoupila v platnost nová, restriktivní novela zákona o sdělovacích prostředcích a informacích, nadále je zablokován přístup k informacím v sociálních médiích a Forbes Kazachstán a Ratel.kz čelí trestnímu stíhání, jež vůči nim bylo zahájeno z důvodu „šíření vědomě nepravdivých informací“; vzhledem k tomu, že veřejné orgány kontrolují a omezují používání sociálních sítí; vzhledem k tomu, že blogeri a uživatelé sociálních sítí jsou odsuzováni k trestu odnětí svobody, mezi nimi Ruslan Ginatullin, Igor Čupina a Igor Syčev; vzhledem k tomu, že Muratbek Tungyšbajev byl vydán z Kyrgyzstánu do Kazachstánu v hrubém rozporu s právními předpisy a v Kazachstánu byl vystaven špatnému zacházení;
- M. vzhledem k tomu, že normou zůstává beztrestnost těch, kteří se dopouštějí špatného a krutého zacházení na věznicích a podezřelých, ačkoli se vláda zavázala k nulové toleranci vůči těmto praktikám; vzhledem k tomu, že veřejné orgány důvěryhodně nevyšetřily údajné kruté praktiky během rozsáhlé stávkové akce v odvětví ropného průmyslu v Žanaozenu v roce 2011;
- N. vzhledem k tomu, že úřad státního zástupce v Almaty nenalezl žádné spolehlivé důkazy dokládající údajné kruté zacházení s obchodníkem Iskanderem Jerimbetovem, který byl v říjnu 2018 odsouzen k sedmi letům odnětí svobody za rozsáhlé podvody; vzhledem k tomu, že pracovní skupina OSN pro svévolné zadržování v roce 2018 dospěla k závěru, že jeho zatčení a zadržování je svévolné, vyzvala k jeho propuštění a vyjádřila

znepokojení nad údajným krutým zacházením během jeho pobytu ve vazbě před konáním soudního procesu;

- O. vzhledem k tomu, že vysoká míra násilí na ženách a tradiční patriarchální normy a stereotypy představují významnou překážku rovnosti žen a mužů v Kazachstánu; vzhledem k tomu, že podle nevládních organizací zůstává násilí na ženách často neohlášeno a případy násilí na ženách a sexuálního obtěžování jsou vyšetřovány pouze v malé míře;
- P. vzhledem k tomu, že LGBTI osoby v Kazachstánu čelí problémům v právní oblasti a diskriminaci; vzhledem k tomu, že v Kazachstánu je sice legální sexuální poměr mezi osobami stejného pohlaví, ať už se jedná o ženy, či muže, avšak páry stejného pohlaví a domácnosti vedené páry stejného pohlaví nemají nárok na stejnou právní ochranu jako páry opačného pohlaví, které uzavřely sňatek;
- Q. vzhledem k tomu, že Kazachstán se ve světovém indexu demokracie řadí na 143. místo z celkem 167 zemí, což znamená, že je autoritativním režimem;
1. naléhavě vyzývá Kazachstán, aby dodržoval své mezinárodní závazky, lidská práva a základní svobody; vyzývá kazachstánské orgány, aby skoncovaly s porušováním lidských práv a všemi formami politických represí, v souladu se zásadami uvedenými v člancích 1, 4, 5 a 235 dohody o posíleném partnerství a spolupráci;
 2. zdůrazňuje, že posílení politických, hospodářských a kulturních vztahů mezi EU a Kazachstánem musí vycházet ze společného uznávání všeobecně platných hodnot, zejména zásad demokracie, právního státu, řádné správy a dodržování lidských práv; očekává, že dohoda o posíleném partnerství a spolupráci podpoří posilování právního státu a demokratické účasti všech občanů, rozmanitější politické prostředí, lepší fungování, nezávislé a nestranné soudnictví, větší transparentnost a odpovědnost vlády a zlepšení pracovněprávních předpisů;
 3. vítá propuštění některých politických vězňů, mezi něž patří: Vladimír Kozlov, Gjuzjal Bajdalinova, Sejtказы Matajev, Edige Batyrov, Jeržan Orazalinov, Sajat Ibrajev, Aset Matajev, Zinaida Muchortova, Talgat Ajan, pracovníci ropného odvětví ze Žanaozenu a odboráři Amin Jeleusinov a Nurbek Kušakbajev, kteří však byli propuštěni s restrikcemi; vítá rozhodnutí propustit Ardak Ašimovou z psychiatrické léčebny; odsuzuje tak brutální opatření, jako je represivní psychiatrie, a vyzývá ke zrušení nařízení ambulantní psychiatrické péče pro Ašimovou a všech léčebných opatření nařízených aktivistce Nataliji Ulasikové;
 4. vyzývá k plné rehabilitaci a okamžitému propuštění všech aktivistů a politických vězňů, kteří jsou v současnosti ve věznicích, mezi něž patří zejména Muchtar Džakišev, Maks Bokajev, Iskander Jerimbetov, Aron Atabek, Sanat Bukenov, Machmabet Abžan a Saken Tulbajev, a ke zrušení omezení pohybu, které bylo nařízeno dalším osobám;
 5. naléhavě vyzývá vládu Kazachstánu, aby zúžila článek 174 trestního zákoníku o „podněcování k sociální, národnostní, klanové, rasové či náboženské nesnášenlivosti“ tak, aby nedocházelo k svévolnému pronásledování v rozporu s lidskoprávními

normami, a článek 274 trestního zákoníku, který obecně zakazuje „šíření informací, o nichž je známo, že jsou nepravdivé“ a aby propustila aktivisty, novináře a další kritiky, kteří jsou v současnosti na základě těchto článků zadržováni;

6. naléhavě vyzývá vládu Kazachstánu, aby ukončila zásahy proti nezávislým odborovým svazům a aby zrušila omezení jejich činnosti, zastavila politicky motivovaná trestní stíhání vedoucích představitelů odborů, zrušila odsuzující rozsudky Larisy Charkovové, Nurbeka Kušakbajeva a Amina Jeleusinova a umožnila jim znovu vykonávat odborovou činnost bez zásahů a obtěžování; rovněž vládu naléhavě vyzývá, aby se zabývala obavami, které vyjádřil Evropský parlament ohledně trestního vyšetřování Erlana Baltabaje, a aby přezkoumala zákon o odborových organizacích z roku 2014 a zákoník práce z roku 2015 a uvedla je do souladu s normami MOP;
7. naléhavě vyzývá vládu Kazachstánu, aby provedla doporučení zvláštního zpravodaje OSN pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování a aby přezkoumala zákon o veřejném sdružování a podmínky pro přístup k financování;
8. naléhavě vyzývá vládu Kazachstánu, aby ukončila veškeré formy svévolného zadržování, odvetných opatření a obtěžování namířené proti aktivistům v oblasti lidských práv, organizacím občanské společnosti a opozičním politickým hnutím, včetně skutečných či domnělých podporovatelů hnutí Demokratická volba Kazachstánu;
9. naléhá na vládu Kazachstánu, aby přezkoumala změny zákona o sdělovacích prostředcích a informacích, který vstoupil v platnost v letošním roce, vyhlásila moratorium na trestný čin pomluvy, přijala veškeré nezbytné kroky ke zrušení příslušných článků v novém trestním zákoníku týkajících se trestného činu pomluvy, zavedla horní hranici pro výši odškodného v občanských soudních řízeních pro nactiutrhání, ukončila obtěžování a odvetná opatření namířené proti novinářům kritizujícím vládu a přestala blokovat přístup k informacím on-line i off-line;
10. žádá, aby byly přijaty příslušné kroky v souvislosti se sděleními Výboru OSN pro lidská práva, pracovní skupiny OSN pro svévolné zadržování a zvláštního zpravodaje OSN pro otázky mučení; požaduje ochranu obětí mučení, aby jim byla poskytnuta odpovídající lékařská péče a aby byly případy mučení řádně vyšetřeny; požaduje, aby bylo ukončeno zneužívání postupů vydávání osob v rámci systému Interpolu a aby ustalo pronásledování politické opozice; naléhavě vyzývá vládu Kazachstánu, aby splnila své sliby nulové tolerance mučení a aby zajistila úplné prošetření případů údajného mučení, včetně těch, k nimž mělo dojít v souvislosti s událostmi v Žanaozenu; naléhavě vyzývá vládu, aby přezkoumala případ Iskandera Jerimbetova s ohledem na závěry pracovní skupiny OSN pro svévolné zadržování a aby zajistila řádné prošetření údajného mučení;
11. bere na vědomí multietnický a nábožensky pluralitní charakter Kazachstánu a zdůrazňuje potřebu ochrany menšin a jejich práv, zejména pokud jde o používání jazyků, o svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, nediskriminaci a rovné příležitosti; vítá mírové soužití různých společenství v Kazachstánu; naléhavě vyzývá Kazachstán, aby přestal pronásledovat občany za to, že legitimně uplatňují svobodu svědomí a náboženského vyznání; požaduje okamžité propuštění osob odsouzených za

jejich přesvědčení;

12. vyzývá příslušné orgány, aby bojovaly proti všem formám násilí vůči ženám; dále požaduje patřičné kroky k zajištění účinných a přístupných kanálů pro oznamování a ochranná opatření, která budou citlivá k potřebám obětí a zaručí důvěrnost; naléhavě vyzývá k ukončení beztrestnosti a k přijetí opatření, která zajistí odpovídající trestní sankce pro pachatele;
13. trvá na tom, aby byla plně dodržována práva LGBTI komunity; vyzývá vládu Kazachstánu, aby zaručila, že tato komunita nebude nijak diskriminována;
14. vyzývá Kazachstán, aby v plné míře provedl doporučení mezinárodní pozorovatelské mise OBSE/ODIHR vyslané k volbám konaným dne 20. března 2016, podle níž má země před sebou ještě velký kus cesty, má-li splnit své závazky vůči OBSE, pokud jde o demokratické volby; naléhavě vyzývá kazašské orgány, aby neomezovaly působení nezávislých kandidátů; mimoto naléhavě vyzývá k dodržování volebních práv občanů;
15. znovu poukazuje na důležitost spolupráce EU a OBSE na zlepšování osvědčených postupů demokratické správy v zemi, zejména v oblasti lidských práv a právního státu; naléhavě proto vyzývá kazašské orgány, aby rozšířily mandát OBSE v této zemi a zejména aby obnovily mandát centra OBSE v Astaně jakožto důležitou podmínku pro další spolupráci mezi EU a Kazachstánem;
16. vyzývá EU a zejména Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby pozorně sledovaly vývoj v Kazachstánu, v nutných případech jednaly o problematických otázkách s kazašskými orgány, nabízely jim pomoc a pravidelně informovaly Evropský parlament; vyzývá delegaci EU v Astaně, aby nadále aktivně monitorovala situaci a zmiňovala otázku svobody projevu při všech relevantních bilaterálních jednáních; naléhavě vyzývá ESVČ, aby se proaktivně angažovala v pozorovatelských misích pro sledování soudních procesů, s cílem monitorovat politicky citlivá soudní řízení a případy politicky motivovaného stíhání a ověřovat, zda právo na spravedlivý proces platí pro všechny;
17. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu zástupci EU pro Střední Asii, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Kazachstánu.